

2011-04-18

Dnr 43-2010:4942

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn i Söderåkra skola och
Bergkvara skola i Torsås kommun

Torsås kommun
Bildningsförvaltningen
info.bildning@torsas.se

Rektorn vid Söderåkra skola och Bergkvara skola
anders.thomas@torsas.se

Tillsyn i Söderåkra skola och Bergkvara skola

Förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en helhetsbild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Söderåkra skola och Bergkvara skola samt Torsås kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat, enkäter som elever, föräldrar och personal besvarat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

På både Söderåkra skola och Bergkvara skola finns ett antal elever som inte når målen för årskurs 3 och 5 år 2010. För båda skolorna gäller att lägst resultat nås i ämnena engelska och matematik. Skolorna behöver således ytterligare förbättra sina insatser för att alla elever ska nå målen i alla ämnen.

Verksamheten på skolorna är fokuserad på ämnena svenska, matematik och engelska. Det påverkar flera områden, exempelvis inriktningen på kvalitetsarbetet, insatser för kompetensutveckling och prioriteringar av det särskilda stödet. Det är enbart i dessa ämnen som resultaten sammanställs på skolnivå och det är också huvudsakligen i dessa ämnen som eleverna ges särskilt stöd. Fokuseringen på ämnena svenska, matematik och engelska avspeglas också i hur skolorna arbetar med målen i de olika ämnena och hur de kommunicerar dessa till elever och föräldrar.

För att verksamheten ska gå i linje med författningarnas krav krävs en högre medvetenhet om målen i samtliga ämnen. Detta arbete inbegriper också att tydliggöra målen för elever och deras vårdnadshavare. Här behöver rektorn ta en aktiv roll för att se till att detta realiseras. Rektorn behöver också kontinuerligt följa upp, analysera och ge återkoppling på den direkta undervisnings- och lärandesituationen till lärarna.

Skolinspektionen vill också betona vikten av att skolorna organiserar sina verksamheter så att eleverna i så hög grad som möjligt undervisas av lärare med utbildning för respektive ämne och åldersgrupp. Problemet med att eleverna undervisas av lärare som saknar rätt utbildning är störst på Bergkvara skola, där eleverna i årskurs 4, 5 och 6 undervisas i matematik och naturorienterande ämnen av lärare som saknar rätt utbildning för dessa ämnen. Eleverna på skolorna undervisas inte heller av lärare med rätt utbildning i ämnena hem-och konsumentkunskap, musik, idrott och hälsa och bild.

Skolorna gör olika arrangemang under skolarbetet för att öka sammanhållningen och trivselen på skolorna. Exempelvis anordnas olika aktiviteter för hela skolan i detta syfte och äldre elever kan också handleda eller planera lektioner för yngre elever. Skolorna arbetar också på olika sätt för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skolorna upplevs generellt som trygga av eleverna. De äldre eleverna på Bergkvara skola uttrycker trivsel och trygghet, medan de yngre eleverna berättar om tillfällen då de är otrygga. Detta behöver skolan arbeta vidare med så att alla elever är trygga på skolan. Som ett led i detta arbete behöver exempelvis skolans plan mot kränkande behandling utformas i enlighet med författningarnas krav.

För att öka användbarheten av skolornas planer mot kränkande behandling bör dessa också vara mer konkreta och tydligare kopplas till respektive skolas behov. Det är även viktigt att samtliga elever på båda skolorna känner till och är delaktiga i att upprätta planen, vilket inte är fallet vid tiden för tillsynen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Söderåkra skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägsta målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i samtliga ämnen (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen (7 kap. 2 §

grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.7 Bedömning och betyg).

- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att ge eleverna möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, 3 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Språkval erbjuds inte i enlighet med förordningen (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte alltid enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte särskilt stöd i tillräcklig omfattning till elever som är i behov av det (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 4–5 §§ grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Bergkvara skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i samtliga ämnen (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn ser inte i tillräcklig omfattning till att skolan arbetar för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som följer författningarnas krav (14 a kap. 6–8 §§ skol-

lagen, Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Språkval erbjuds inte i enlighet med förordningen (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).
- Skolan måste säkerställa att särskilt stöd ges till de elever som är i behov av det (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 4-5 §§ grundskoleförordningen).
- Rektorn fattar inte beslut om särskild undervisningsgrupp enligt bestämmelserna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen, 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2 och 3.

Rektor och Torsås kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning av vidtagna åtgärder och påbörjat förbättringsarbete ska lämnas till Skolinspektionen. Av Skolinspektionens beslut rörande tillsynen av samtliga verksamheter i Torsås kommun (kommunbeslut) framgår när och på vilket sätt denna redovisning ska lämnas. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Torsås kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Jon Torkelstam och Sofia Lindstrand samt undervisningsrådet Eleonor Duvander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Söderåkra skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Bergkvara skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Torsås kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Söderåkra skola den 9 mars och Bergkvara skola den 9 och den 10 mars.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Söderåkra skola och Bergkvara skola, dels den information som samlats in under besöket. I de båda skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspektionens regi hösten 2010. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Söderåkra skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskola årskurs 1–6	74

Källa: Uppgifter från skolan, april 2011

Söderåkra skola ligger i samhället Söderåkra en dryg halvmil från Torsås centralort. På skolan finns två förskoleklasser och en klass i varje årskurs 1–6.

Samtliga elever och lärare bildar ett arbetslag, som också har en arbetslagledare. Skolan leds av en rektor som också är rektor för Bergkvara skola samt för särskolan i kommunen.

Tabell 2. Antal elever på Bergkvara skola.

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola årskurs 1–6	107

Källa: Uppgifter från skolan, april 2011

Bergkvara skola ligger i samhället Bergkvara, ca en halvmil från Torsås centralort. På skolan finns två förskoleklasser, tre parallella och åldersintegrerade klasser i årskurserna 1–2, och därefter en klass i varje årskurs 3–6.

På skolan finns även några elever mottagna i grundsärskolan. Dessa är delvis integrerade i grundskolans klasser.

Skolan leds av en rektor som också är rektor för Söderåkra skola samt för särskolan i kommunen. Lärare och elever utgör ett arbetslag, med tillhörande arbetslagledare.

Tillsynsprotokoll för Söderåkra skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper

Motivering:

Söderåkra skola har i samband med den regelbundna tillsynen tagit fram uppgifter om elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen i årskurs 5 under åren 2008–2010. Dessa visar att det i de flesta ämnena finns några elever som inte når målen år 2010.

Lägst resultat nås år 2010 i engelska och matematik, där 27 procent respektive 36 procent av eleverna (3–4 elever) inte når målen. I bild, hem-och konsumentkunskap, musik och slöjd når samtliga elever målen för respektive ämne detta år.

Skolan har också inför den regelbundna tillsynen tagit fram uppgifter om elevernas måluppfyllelse i svenska och matematik i årskurs 3 år 2009 och 2010. Uppgifterna visar att några elever inte når målen i ämnena dessa år.

Sammantaget framgår att det finns behov av att genomföra insatser för att förbättra elevernas möjlighet att uppnå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer med rektor och lärare framgår att verksamheten har ett starkt fokus på ämnena svenska, matematik och engelska. I dessa ämnen diskuterar lärarna målen för ämnena, och då främst kursplanernas mål att uppnå. I övriga ämnen förs inte sådana diskussioner.

Det framkommer i intervjuer med lärare att det främst är kursplanernas mål att uppnå eller läroboken som de utgår ifrån i sin planering, istället för kursplanernas mål att sträva mot. *Mål att uppnå* är inte tänkta att användas som planeringsunderlag. De beskriver den miniminivå av kunskaper som skolans ansvarar för att eleverna ska utveckla. *Mål att sträva mot* tydliggör de kunskapskvaliteter som är väsentliga i ämnet. Dessa mål ska utgöra det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och sätter inte någon gräns för elevens kunskapsutveckling.

För det fortsatta arbetet, se gärna Skolverkets skrift "IUP-processen – Arbetet med den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen", avsnittet om lokal pedagogisk planering (s. 11-31).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Av intervjuer med elever på Söderåkra skola framgår att eleverna har vag kännedom om målen i de olika ämnena. Det gäller både yngre och äldre elever.

Varje termin har lärarna utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. Lärarna utarbetar individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för samtliga elever.

En individuell utvecklingsplan ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven har undervisning i. I de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av saknas dock skriftliga omdömen i teknik. Samhällsorienterande och naturorienterande ämnen redovisas i ämnesblock.

Inom det naturorienterande ämnesblocket respektive det samhällsorienterande ämnesblocket ska omdömen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Om skolan bedriver en undervisning som är ämnesövergripande kan omdömen ges i respektive ämnesblock för de lägre årskurserna (årskurs 1–3). Ämnet teknik ingår inte i de naturorienterande ämnena.

I den framåtsyftande planeringen framgår inte alltid skolans insatser för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling eller så är insatserna mycket oprecist

beskrivna som i formuleringen "uppmuntra och stötta". I något exempel som Skolinspektionen tagit del av är inte den individuella utvecklingsplanen framåtsyftande.

För det fortsatta arbetet, se Skolverkets allmänna råd och kommentarer "Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen" (SKOLFS 2009:16) s. 14-16.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Kunskapsresultaten vid Söderåkra skola följs upp alltför begränsat. Av intervjuer med rektor och lärare framgår att det på skolnivå saknas en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. I skolans kvalitetsredovisning saknas en redogörelse av måluppfyllelse i årskurs 5 helt i ämnen där nationella prov inte genomförs.

Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Rektorn behöver utveckla former för ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar samtliga ämnen, där skolans resultat analyseras kontinuerligt och där resultat av analys är vägledande för förbättringsåtgärder. I detta arbete behöver rektorn kontinuerligt följa upp, analysera och ge återkoppling på den direkta undervisnings- och lärandesituationen till såväl lärare, arbetslag som hela lärarkollegiet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att ge eleverna möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

3 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Av intervjuer och av Skolinspektionens elevenkät framgår att elevernas inflytande över utbildningens utformning är begränsad.

Elever uppger i intervjuerna att de kan påverka redovisningsform i vissa ämnen, men inte arbetsform eller innehåll. De uppfattar också att deras möjligheter till inflytande via klassråd och elevråd är små. Dessutom har eleverna liten kännedom om målen i olika ämnen, vilket också påverkar deras möjlighet att ha inflytande över sin utbildning.

Lärare ger exempel på att eleverna kan få välja i vilken ordning de vill arbeta med olika uppgifter som läraren bestämt samt hur de vill redovisa ett område eller en uppgift.

Enligt rektorn tar han upp frågor om elevinflytande på medarbetarsamtal, men det finns ingen plan eller strategi på skolan om hur elevernas möjlighet till inflytande ska öka efter ålder och mognad.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Undervisningstid och val****Bedömning:**

Språkval erbjuds inte i enlighet med förordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 18 § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ska skolan som alternativ till franska, spanska och tyska erbjuda svenska och engelska samt bland annat det språk eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i ämnet, och teckenspråk.

På Söderåkra skola kan eleverna inte välja att läsa antingen svenska eller engelska utan erbjuds en kombination av dessa ämnen. Detta är inte i enlighet med författningarna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Åtgärdsprogram upprättas inte alltid enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuer med lärare och rektor framgår att insatser för särskilt stöd är koncentrerade till ämnena svenska, matematik och engelska. Därmed finns inte åtgärdsprogram upprättade i övriga ämnen, trots att det finns elever som inte når målen i dessa ämnen.

De exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är i flera fall allmänt hållna och saknar konkretion. Exempelvis framgår att eleven har svårigheter inom ämnena matematik och svenska, men inte specifikt vad svårigheterna gäller.

Det anges heller inte alltid när och hur åtgärdsprogrammen ska utvärderas. Generellt skrivna behov, mål och insatser kan dessutom leda till att åtgärdsprogrammen är svåra att följa upp och utvärdera. Skolinspektionen vill betona vikten av kontinuerlig och regelbunden uppföljning av åtgärdsprogram.

För det fortsatta arbetet, se Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Skolan ger inte särskilt stöd i tillräcklig omfattning till elever som är i behov av det.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen

5 kap. 4-5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt intervjuer med lärare och rektor ges särskilt stöd företrädesvis i svenska, matematik och engelska till de elever som behöver det. Lärarna uppger att detta stöd ges främst i de lägre årskurserna och i mindre omfattning i årskurserna 4-6, trots att behov finns även där. Även i förskoleklassen finns behov som inte tillgodoses enligt lärarna.

Även om det särskilda stödet också ges i klassen, så framgår det av intervjuer med lärare och rektor att det särskilda stödet huvudsakligen ges utanför den ordinarie klassens undervisning. Klasslärarna uppger också att de oftast inte är delaktiga i att utvärdera stödinsatserna. Skolinspektionen vill betona att stöd till elever med behov av specialpedagogiska insatser i första hand ska ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.

Tillsynsprotokoll för Bergkvara skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper

Motivering:

Bergkvara skola har i samband med den regelbundna tillsynen tagit fram uppgifter om elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen i årskurs 5 under åren 2006–2010. Dessa visar att det år 2010 är ett fåtal elever som inte når målen i ämnena engelska och matematik. I övriga ämnen når samtliga elever målen för respektive ämne detta år.

Uppgifterna visar också att det varierar huruvida eleverna når målen för ämnena svenska, matematik och engelska under de senaste fem åren, men att samtliga elever når målen i övriga ämnen under denna period. Detta mönster bör skolan fundera över – exempelvis utifrån frågor om hur lärarna i samtliga ämnen undervisar mot målen och hur de bedömer elevernas kunskaper – så att rektorn och lärarna är säkra på att både undervisning och bedömning är likvärdig på skolan.

Skolan har även inför den regelbundna tillsynen tagit fram uppgifter om elevernas måluppfyllelse i svenska och matematik i årskurs 3 år 2009 och 2010. Uppgifterna visar att några elever inte når målen i ämnena dessa år. År 2009 var resultaten i matematik riktigt låga, endast 39 procent av eleverna nådde då målen för ämnet.

Sammantaget framgår att det finns behov av att genomföra insatser så att alla elever får möjlighet att uppnå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer med rektor och lärare framgår att verksamheten har ett starkt fokus på ämnena svenska, matematik och engelska. I dessa ämnen diskuteras målen för ämnena vilket leder till en samsyn bland lärarna om detta. I övriga ämnen förs inte sådana diskussioner och det finns inte heller denna samsyn.

I ämnena svenska och matematik arbetar lärarna för likvärdig bedömning exempelvis genom att de sambedömer nationella ämnesprov. I övriga ämnen bedrivs inte detta arbete för likvärdig bedömning och det finns heller inte gemensamma pedagogiska planeringar som utgår från kursplanernas mål att sträva mot.

Det framkommer i intervjuer med lärare att det främst är kursplanernas mål att uppnå som de utgår ifrån i sin planering, istället för kursplanernas mål att sträva mot. *Mål att uppnå* är inte tänkta att användas som planeringsunderlag. De beskriver den miniminivå av kunskaper som skolans ansvarar för att eleverna ska utveckla. *Mål att sträva mot* tydliggör de kunskapskvaliteter som är väsentliga i ämnet. Dessa mål ska utgöra det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och sätter inte någon gräns för elevens kunskapsutveckling.

För det fortsatta arbetet, se gärna Skolverkets skrift "IUP-processen – Arbetet med den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen", avsnittet om lokal pedagogisk planering (s. 11-31).

Rektorn måste också se till att de särskoleelever som går på skolan bedöms och undervisas enligt den kursplan som rektorn bedömer vara lämplig. Av intervjuer med lärare framgår att en eller flera av dessa elever bedöms enligt särskolans kursplan även i ämnen där de enligt lärarna borde bedömas enligt grundskolans kursplan, dvs. har möjlighet att nå grundskolans mål. Det måste vara tydligt för samtliga berörda lärare vilken kursplan som eleverna mottagna i särskolan följer i de olika ämnena och därmed också ska bedömas enligt.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Av intervjuer med elever framgår att såväl yngre som äldre elever har en vag kännedom om målen i de olika skolämnena. Lärarna har varje termin utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. Enligt eleverna får de vid dessa tillfällen reda på om de nått målen eller inte, men inte vilka målen är.

Lärarna utarbetar individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för samtliga elever. En individuell utvecklingsplan ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven har undervisning i. I de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av saknas dock skriftliga omdömen i teknik. Samhällsorienterande och naturorienterande ämnen redovisas i ämnesblock.

Inom det naturorienterande ämnesblocket respektive det samhällsorienterande ämnesblocket ska omdömen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Om skolan bedriver en undervisning som är ämnesövergripande kan omdömen ges i respektive ämnesblock för de lägre årskurserna (årskurs 1–3). Ämnet teknik ingår inte i de naturorienterande ämnena.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Kunskapsresultaten vid Bergkvara skola följs upp alltför begränsat. Av intervjuer med rektor och lärare framgår att det på skolnivå saknas en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. I skolans kvalitetsredovisning saknas en redogörelse av måluppfyllelse i årskurs 5 helt i ämnen där nationella prov inte genomförs.

Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Rektorn behöver utveckla former för ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar samtliga ämnen, där skolans resultat analyseras kontinuerligt och där resultat av analys är vägledande för förbättringsåtgärder. I detta arbete behöver rektorn kontinuerligt följa upp, analysera och ge återkoppling på den direkta undervisnings- och lärandesituationen till såväl lärare, arbetslag som hela lärarkollegiet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn ser inte i tillräcklig omfattning till att skolan arbetar för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som följer författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Bergkvara skola arbetar på olika sätt med att förbygga kränkande behandling och skapa en trygg lärmiljö för eleverna. Rektorn uppger att skolan uppfattas som lugn och trygg av elever, föräldrar och lärare och att skolan arbetar direkt och aktivt mot alla former av kränkningar.

Av Skolinspektionens intervju med de äldre eleverna framkommer också att de upplever miljön i skolan som trygg och trivsamt. Av intervjun med de yngre eleverna framgår dock att det trots arbetet som bedrivs finns elever som i vissa situationer inte är trygga på skolan, exempelvis i samband med ombyte i anslutning till idrottslektioner. Yngre elever uppger också att det finns några elever som utsätts för verbala kränkningar. Det är viktigt att skolan fortsätter sitt arbete med att finna lösningar så att alla elever upplever trygghet.

Som ett led i det förebyggande arbetet måste planen mot kränkande behandling upprättas i enlighet med författningarnas krav.

Bergkvara skola har en plan mot kränkande behandling som benämns Likabehandlingsplan och som till stora delar motsvarar författningarnas krav. Det framgår bland annat av planen att skolan gör en kartläggning av verksamheten beträffande trygghet och trivsel. Det finns också redogörelser för långsiktiga insatser samt insatser som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Insatserna som beskrivs i planen är dock allmänt hållna och kopplingen till de aktuella behoven är inte alltid tydlig. För att planen ska kunna användas så som det är tänkt bör detta förbättras i kommande års planer.

Eftersom skolans tidigare planer inte varit konstruerade på samma sätt som den nuvarande saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från förra året har genomförts. Skolinspektionen förutsätter att detta finns med i nästa års plan.

Eleverna ska vara delaktiga i arbetet med att upprätta planen, vilket inte är fallet vid tiden för tillsynen, och det ska också framgå av planen hur eleverna varit delaktiga i detta arbete. Alla elever ska känna till skolans plan mot kränkande behandling.

Se vidare Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Språkval erbjuds inte i enlighet med förordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 18 § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ska skolan som alternativ till franska, spanska och tyska erbjuda svenska och engelska samt bland annat det språk eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i ämnet, och teckenspråk.

På Bergkvara skola kan eleverna inte välja att läsa antingen svenska eller engelska utan erbjuds en kombination av dessa ämnen. Detta är inte i enlighet med författningarna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan måste säkerställa att särskilt stöd ges till de elever som är i behov av det.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen

5 kap. 4–5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

På Bergkvara skola ges särskilt stöd företrädesvis i svenska, matematik och engelska till de elever som behöver det. Lärare kan också ge exempel på att särskilt stöd ges i andra ämnen. Stödet ges vid tiden för tillsynen huvudsakligen enskilt eller i en liten grupp av en speciallärare. Specialläraren kan också handleda lärare.

Det framkommer dock delvis olika uppgifter från lärare och rektor om huruvida eleverna får det stöd som de har rätt till. Enligt lärare i grundskola och förskoleklass får exempelvis inte elever med tal- och språkstörningar särskilt stöd i tillräcklig omfattning trots behov. Här saknas kompetens på skolan enligt dem. Enligt rektorn finns denna kompetens på skolan och även externa aktörer används i vissa fall.

En elev ska ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts i slutet av tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Särskilt stöd ska ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Bergkvara skola måste säkerställa att alla elever som behöver stödundervisning och särskilt stöd får det stöd som de har rätt till oavsett vilket ämne det gäller.

Särskilt stöd ges på Bergkvara i hög grad utanför den ordinarie klassens undervisning. Skolinspektionen vill betona att stöd till elever med behov av specialpedagogiska insatser i första hand ska ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande****Bedömning:**

Rektorn fattar inte beslut om särskild undervisningsgrupp enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

5 kap. 5 § grundskoleförordningen

8 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I Bergkvara skola har några elever som går i grundskolan sin huvudsakliga undervisning i en särskild undervisningsgrupp. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp är i Torsås kommun delegerat från styrelsen till rektorerna att fatta. Skolinspektionen har tagit del av dokument gällande placering i särskild undervisningsgrupp som är utformade som överenskommelser. Det saknas dock beslutsdokument för dessa elever. I besluten ska också framgå att besluten får överklagas till Skolväsendes överklagandenämnd.